
УДК 159.9

Анатолій Миколайович КЛОЧКО,
проректор Харківського національного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6898-964X>

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ЇЇ КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ

В статті визначається поняття компетентності, комунікативної компетентності, когнітивності, когнітивних аспектів компетентності. Визначається структура комунікативної компетентності.

Ключові слова: компетентність, комунікативна компетентність, когнітивність, когнітивний компонент, когнітивні стилі.

Компетентність у сфері спілкування в даний час стала однією з головних складових високого професійного рівня спеціаліста в будь-якій області людської діяльності. Поняття компетентність визначається як психосоціальна якість, яка означає силу та впевненість, які виходять від відчуття особистісної успішності та корисності, які дають людині усвідомлення своєї здатності ефективно взаємодіяти з оточуючими [1, с.184].

Це відноситься не тільки до таких професій, де потрібна спеціальна комунікативна підготовка, але і практично до всіх інших типів професій, так як будь-який працівник так чи інакше включається в інформаційний обмін, взаємодіє з оточуючими людьми.

Сукупність комунікативних навичок, знань та умінь, що становлять комунікаційну компетентність, суттєво впливає на результативність та успішність будь-якої діяльності людини. Комунікативна компетентність – це здібності індивіду ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми в системі особистісних відношень [2, с. 281].

Комунікативна компетентність передбачає вміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Вона формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування межі людьми.

У структурі комунікативної компетентності можливе виділення таких компонентів, як когнітивний, емоційно-мотиваційний та поведінковий на підставі наступних показників: глибина та міцність засвоєння комунікативних знань, самооцінка, рівень емпатійних здібностей, задоволеність основних потреб, рівень міжособистісних відносин, поведінка в конфліктних ситуаціях, прояв комунікативних умінь, організаторські здібності.

У когнітивний компонент входять знання з області взаємини людей і спеціальні психологічні знання, отримані в процесі навчання, а також образ іншого як партнера взаємодії, соціально-перцептивні здібності, особистісні характеристики, які образують комунікативний потенціал особистості.

Когнітивні стилі – це індивідуально-своєрідні способи переробки інформації про своє оточення у вигляді індивідуальних розходжень у сприйнятті, аналізі, структуруванні, категоризації, оцінюванні. У свою чергу, ці відмінності утворюють деякі типові форми когнітивного реагування, відносно яких групи людей є схожими і відрізняються один від одного. Таким чином, поняття когнітивного стилю використовується для того, щоб позначити, з одного боку, індивідуальні відмінності в процесах переробки інформації і, з іншого, типи людей залежно від особливостей організації їх когнітивної сфери [3, с. 127-130].

Тож, когнітивні стилі - теж до повної міри стилі діяльності (навчання), що включає сприйняття, мислення і дії, пов'язані з вирішенням пізнаваль-

них завдань переважно в ситуації невизначеності. Вираженість когнітивних стилів змінюється протягом онтогенетичного розвитку, але залишається дивно постійним у кожної конкретної людини, якщо порівнювати його показники з рівнем тієї вікової групи, до якої він відноситься.

Значне місце у вітчизняній і зарубіжній психології відводиться розгляду когнітивних, або пізнавальних, стилів діяльності, інтенсивне вивчення яких почалося західними психологами у 1960 роках.

Як показали численні дослідження зарубіжних і вітчизняних авторів когнітивні стилі багато в чому визначають відображення як зовнішньої інформації так і внутрішньої.

Список бібліографічних посилань

1. Шапарь В.Б. Словарь практического психолога. Харьков : Торгсинг, 2005. 734 с.
2. Головин С.Ю. Словарь психолога-практика. 2-ге вид., переробл. та доп. Минск : Харвест, 2005. 976 с.
3. Холодная М.А., Берестнева О.Г. Специфика когнитивного обеспечения интеллектуальной деятельности лиц с высоким уровнем интеллекта. Вестник ТГПУ. 2005. Выпуск 1(45). Серия: ПСИХОЛОГИЯ,

In the theses, the understanding of competence, communicative competence, cognition, cognitive aspects of competence is discerned. The structure of communication competence is began.

Key words: *competence, communication competence, cognition, cognitive component, cognitive styles.*